
EMLÉKEZÉSEK

BALASSI BÁLINT HALÁLÁNAK NÉGYSZÁZADIK
ÉVFORDULÓJÁRA

SIRATÓ TEMPLOM FÖLÖTT

MIROSLAV KRLEŽA

*Gróf Balassi Bálint régi magyar
infinitivusainak tiszteletére*

Templom előtt térdelni, kúszni, kéregetni,
felebarátot mint magunkat szeretni.

Simogatni bársonyt és skarlát-virágot,
városokat igazni, feldúlni fél világot.

Bélpoklost fürdetni, bolonddal ordibálni,
kintől nyöszörögni, haját tőből csupálni.

Szobrot kiásni, palotákat emelni,
tüzes pillanat-korttyal a végtelent kimerni.

Csuhában, mezítláb, éhesen lődörögni,
hídlábnál vaktól áldásért könyörögni.

Gyilkolni, torozni, mérgezni, kacagni,
bűnt forralni, bűn fertőjében megrohadni.

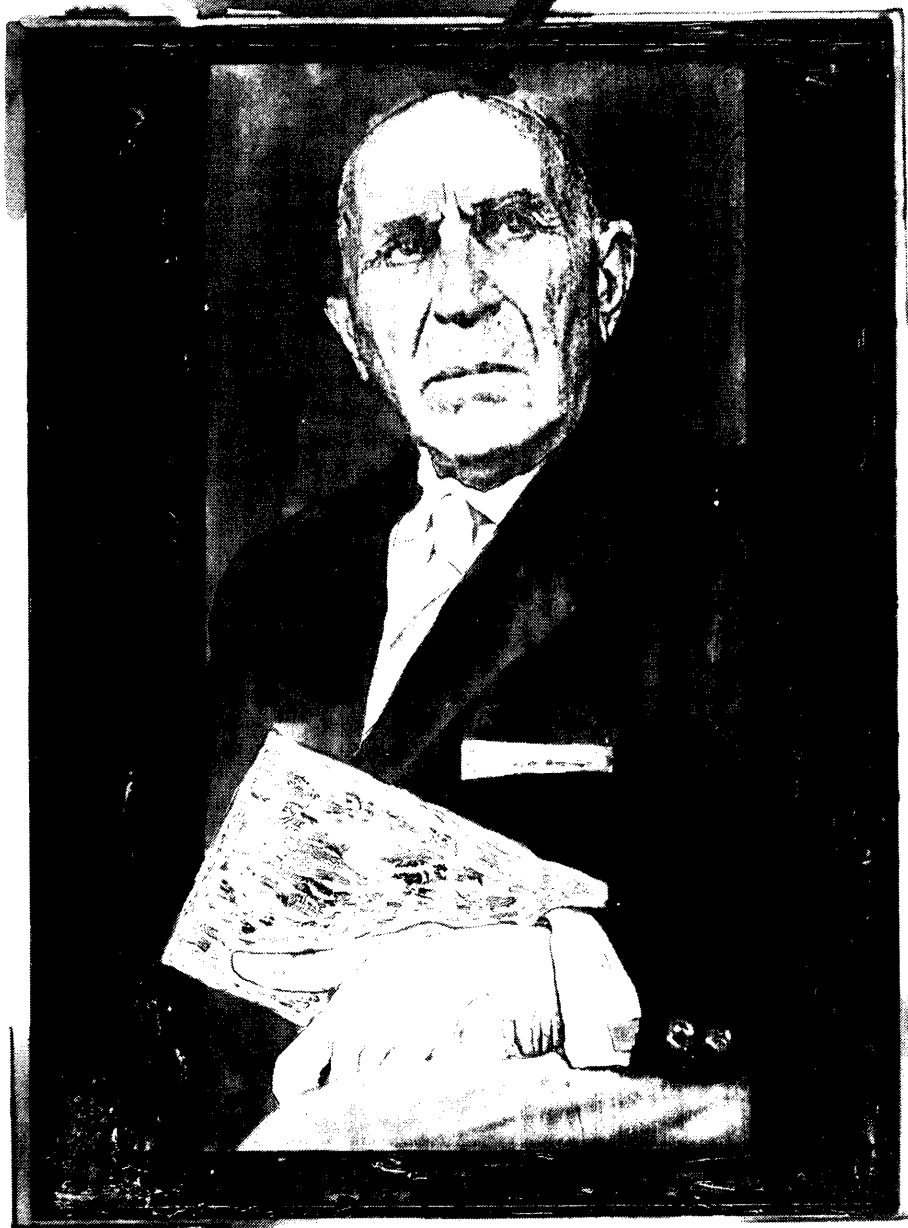
Hol az a hős bolond, ki nem szűnik azért sem
hirdetni dicsőséged, érthetetlen Isten?

ÁCS Károly fordítása

AZ ÉLET ANYAGI ALKOTÓI

BÖNDÖR PÁL

Szirmai Károlyt összesen
kétszer láttam az életemben.
Először amikor egy borongós tavaszi napon
hirtelen kiderült – a hatvanas évek
legvégén jártunk – hogy egy meg-
jelenés előtt álló
máskülönben pályázaton díjnyertes regény
néhány mondata
letéríteni látszik az ország lakosságát
de legalábbis tartományunk
magyar ajkú polgárait
a fényes jövőbe vezető útról.
Hogy pontosan miért kellett ennek kapcsán
összehívni a Vajdaság magyar íróit
– még néhányunkat
első kötetünkre váró kezdőt is –
az még ma sem teljesen világos előttem
akkor pedig egyáltalán nem értettem
de azt hittem hogy értem.
Vagy százan tolongtunk
bennfentesek és tájékozatlanok
no nem a Forum Romanumon
hanem a Forum Kiadóházban
melyet számomra máig érthetetlen okokból
sajtópalotának neveztek akkoriban.
Arra sem emlékszem hogy ki
vagy kik vezették az ülést

Maurits Ferenc: Xerox

csupán arra hogy elsőnek
Szirmai Károly kért szót.
A legidősebb volt
a legszikárabb
a legmagasabb
és a leginkább író közöttünk:
– Senki hatalom nem nyúlhat
az író mondataihoz – ennyit mondott
s visszaült oda ahol mindig is a helye volt
az írók közé az első sorba.
A pillanat szépségét csak növeli
hogy akkor még egyikünk sem tudta
tehát az agg mester sem
vagy csak a kiválasztott kevesek tudták
hogy a cenzorok és a regényíró
az ülést megelőző gyózködésben
már megegyeztek abban
hogy az inkriminált mondatok közül
melyek lehetnek potenciálisan
a szocialista haladás kerékkötői
és melyek talán mégsem.
Egy évre rá
elvittek hozzá Verbászra
és bemutattak neki
most már mint első kötetes fiatal reménységet
de végül nem a verseskötetem
hanem engem magam lapozott fel
ugyanis amikor meghallotta
hogy szeretem Kosztolányit
– ezt különben a hatvanas években
egy magamfajta fiatal titánnak
ha adott magára nem volt szabad
úton-útfélen hangoztatnia –
az akkor nyolcvanéves mester
azonnal átvezetett
a dolgozószobájába s jó félórát
vizsgáztatott belőle. – Jól van – mondta
és váratlanul – talán az ágy alól –
egy hatalmas bőröndöt varázsolt elő.
Az óriás koffer kéziratokkal volt tele:
gyors egymásutánban felolvasott három novellát
a negyedikbe is belekezdett

de egyszerre csak félbehagyta a felolvasást
korához képest
hihetetlenül fürgén felpattant
a kéziratot a kezembe nyomva
a könyvespolchoz sietett és engem is
maga után invitált. Félig kihúzta a Nyugat
Kosztolányi-émlékszámát
– a szívem nagyot dobbant –
ám hirtelen meggondolta magát
s egyazon lendülettel mellyel visszatolta
a becses füzetet a helyére
eltüntetve tekintetem elől
a kilátásba helyezett jutalmat
egy csöppnyi túlzással
akár azt is mondhatnám
hogy kitüntetően vállon veregetett
de valójában mutatóujjával csak
gyengéden megérintette a vállamat
és: – Jól van –
mondta még egyszer.
Jól van? Tagadhatatlanul
éppen így volt jó
ahogy akkor – negyed százada –
találkozásom vele megesett
miközben zajlottak körülöttünk
a különböző esetek.